

KANADA ÜLKE PROFİLİ

İçindekiler

1.	GENEL BİLGİLER.....	3
2.	GENEL EKONOMİK DURUM.....	7
3.	DIŞ TİCARET.....	9
4.	DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	14
5.	TÜRKİYE İLE TİCARET.....	15
	EKLER.....	18

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kanada
Nüfus	40,87 milyon (Nisan 2024, IMF tahmini)
Dil	İngilizce ve Fransızca (Resmi diller)
Yüzölçümü	9.984.670 km ²
Başkent	Ottawa
Başlıca Şehirleri	Toronto, Montreal, Vancouver, Calgary, Edmonton, Quebec
Yönetim Şekli	Parlamentar demokrasiye dayalı Anayasal Monarşi, Federasyon
Devlet Başkanı	Genel Vali Mary Simon
Para Birimi	Kanada Doları

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

APEC (Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu), ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği- Dialog Ortağı), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), IMF (Uluslararası Para Fonu), NATO (Kuzey Atlantik Asamblesi), NAFTA-USMCA (Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı-ABD, Meksika, Kanada Anlaşması), OAS (Amerika Devletleri Teşkilatı), OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü), OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), UN (Birleşmiş Milletler), UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

Coğrafi Konum

Kuzey Amerika'nın kuzeyinde, 60 kuzey enlemi ve 95 batı boylamı arasında bulunan ve hem Atlas hem de Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan Kanada, bu her iki Okyanusun yanı sıra Kuzey Buz Denizi'nde de çok uzun kıyılara sahiptir. Ülkenin, güneyde 8.892 km uzunluğundaki sınırıyla ABD haricinde kara komşusu bulunmamaktadır.

Yaklaşık 202 bin kilometre ile dünyanın en uzun kıyılarına sahip ülkesi olan Kanada'nın yüzölçümü, dünya toplam yüzölçümünün %7'sini, Amerika kıtasının ise yaklaşık %41'lik kısmını oluşturmaktadır. 10 milyon kilometrekareye ulaşan yüzölçümüne rağmen, ülke nüfusunun büyük kısmı başta güneydeki ABD sınırına yakın bölgeler olmak üzere belirli bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Karasal yüzölçümü 9,1 milyon km² olup, bunun %7'si tarımsal alan, %46'sı ise orman alanlarından oluşmaktadır.

Coğrafyasında batıdaki dağlık ovalar ile güneydoğudaki alçak düzlüklerin ön plana çıktığı ülkenin en yüksek noktası da 5.959 metre yüksekliği ile Logan Dağları'dır.

Ülke doğudan batıya 6 farklı zaman dilimine ve British Columbia (Pasifik Kıyısı), The Cordillera, The Prairies, The Canadian Shield, The Great Lakes (Güney Quebec ve Ontario Eyaletleri), The Atlantic Provinces, ve The Arctic (Kuzey Buz Denizi) olmak üzere 7 coğrafi bölgeye ayrılmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

1 Temmuz 1867 tarihinde Birleşik Krallık'tan ayrılarak Federal yapıda bağımsızlığını ilan eden Kanada'da, Birleşik Krallık hükümdarına (Kral III. Charles) bağlı bir anayasal monarşi yönetim biçimi benimsenmiştir. Kanada Hükümeti'nin önerisi ile Birleşik Krallık hükümdarı tarafından atanan Genel Vali, hükümdarın ülkedeki temsilcisi olarak görev yapmaktadır.

Temmuz 2021'de Mary Simon ülkenin 30. Genel Valisi olarak göreve başlamıştır. Başbakan, Liberal Parti lideri Justin Trudeau'dur.

Ülkenin iki meclisli parlamenter sistemi, 338 üyeli Avam kamarası ile 105 üyeli Senato'dan oluşmaktadır. Avam kamarası üyeleri dört yılda bir yapılan seçimlerle belirlenirken Senato üyeleri Başbakan'ın önerisiyle Genel Vali tarafından atanmaktadır.

10 eyalet (Alberta, British Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland, Northwest, Nova Scotia, Nunavut, Ontario, Prince Edward Adası) ve 3 bölgeden (Quebec, Saskatchewan, Yukon) oluşan federal yapı içinde yönetim yetkileri, Merkezi Hükümet (Federal Government), Eyalet Hükümetleri (Provincial Government) ve Yerel Hükümetler/Belediyeler (Regional Government) arasında paylaşılmaktadır. Eyalet ve Bölgesel Hükümetler anayasa çerçevesinde belirlenmiş kapsamda bağımsızdır. Kuzeybatı (The Northwest) ve Yukon Bağımsız Bölgeleri ise merkezi hükümet tarafından yönetilmektedir.

Ülkede en son seçimler 20 Eylül 2021 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, bir sonraki seçimlerin 2025 yılı Ekim ayında gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Nüfus ve İstihdam

IMF verilerine göre ülke nüfusu 2024 yılı itibarı ile tahmini olarak 40,87 milyondur. Nüfus büyüklüğü bakımından dünyada 36. sırada yer alan Kanada nüfusunun 2029 yılında yaklaşık 43,4 milyon olacağı tahmin edilmektedir.

Kanada İstatistik Kurumu'na (<https://www.statcan.gc.ca/en/start>) göre Kanada'nın nüfusu 1 Ocak 2024 tarihi itibarı ile 40.769.890'a ulaşmıştır. Ülke nüfusu 1 Ocak 2023'e kıyasla 1.271.872 kişi artmıştır. Söz konusu artış nüfusta %3,2 artış anlamına gelmektedir. Bu rekor yıllık artış, ülkede nüfus artışının %3,3 olduğu 1957 yılından bu yana görülen en yüksek nüfus artışıdır. 1957 yılında kaydedilen rekor artış, savaş sonrasında doğumlarda gözlenen artışlar ve 1956 yılında Macaristan'daki olaylar sonrasında ülkeden Kanada'ya gelen göçten kaynaklanmıştır. 2023 yılındaki rekor nüfus artışının arkasında yatan sebep ise neredeyse tamamen (%97,6) uluslararası göç olmuştur.

2021 yılı Ocak ayı ve 2022 arasındaki dönemde Kanada nüfusuna tarihte ilk kez bir milyondan fazla kişi eklenmiştir. Mevcut nüfus artış trendinin devam etmesi halinde Kanada nüfusunun 2043 yılı itibarı ile 50 milyona ulaşması beklenmektedir.

2023 yılında ülkeye kalıcı göç eden kişilerin sayısı 471.771'dir. Ülkeye geçici olarak göç edenler ise 2023 yılında 804.901'dir. Bunun büyük çoğunluğunu geçici işçiler oluşturmaktadır. Öğrenciler, ikinci sıradadır. 1 Ocak 2024 tarihi itibarı ile ülkede geçici olarak

bulunan kişilerin nüfusunun 2.661.784 olduğu tahmin edilmektedir. Bunların 2.332.886'sının oturma/çalışma izni olup, ülkede aile fertleri de bulunmaktadır; 328.898'i ise sığınmacı statüsündedir.

Coğrafi yapısından dolayı nüfusun dağınık olduğu Kanada'da kentleşme oranı yüksektir. Dört Kanadalıdan üçü ülkedeki 41 büyük kentten birinde yaşamaktadır. Kanada, dünyanın nüfus yoğunluğu en düşük olan ülkelerinden biridir. Buna karşılık ülke, dünyada kentleşme oranının en yüksek olduğu ülkelerden biridir. Ülke nüfusunun yaklaşık %85'lik kısmı 350 kilometre uzunluğundaki ABD sınırı boyunca yaşamaktadır. Ülkenin orta ve kuzey bölgelerinde de şehirler ve kasabalar olmasına rağmen bunların nüfus yoğunluğu oldukça düşüktür. Kanada İstatistik Kurumu'na göre ülkede nüfus yoğunluğu kilometre kare başına 4,2 kişidir. 2022 yılı itibarı ile Toronto, 6,7 milyon nüfusu ile ülkenin en büyük kentidir. Montreal (4,4 milyon), Vancouver (2,8 milyon), Calgary (1,6 milyon), Ottawa (1,5 milyon) ve Edmonton (1,5 milyon) diğer büyük kentlerdir.

Ülkeye ilk yerleşenler İngiliz ve Fransızlar olmakla beraber ülke nüfusunun kökenleri pek çok farklı ülkeden gelmektedir. Bu kültürel çeşitlilik, 1970'li yılların başından bu yana bir Kanada "ideali" haline gelmiştir.

IMF verilerine göre ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranı 2024 yılında tahmini olarak %6,3'tür. Kanada, işsizlik verileri bakımından dünyada 42. sıradadır. Kanada İstatistik Kurumu verilerine göre 2024 yılı Nisan ayı itibarı ile işsizlik %6,1'dir.

Ortalama saatlik ücretler Nisan ayında yıllık %4,7 (1,57 dolar) artarak 34,95 dolara çıkmıştır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Uranyum, demir, nikel, çinko, bakır, asbest, kadmiyum, alüminyum, altın, kurşun, molibden, potas, kobalt, gümüş, kereste, tuz, kömür, petrol, doğal gaz başlıca doğal kaynaklarıdır.

Başta British Columbia ve Quebec olmak üzere Kanada'nın tüm bölgelerinde madencilik ve ormancılık çok büyük önem taşımaktadır. Ülkenin üç ana bölgesi ve Prens Edward Adası'nda birincil tarımsal faaliyetler de önemli yer tutmaktadır.

Kanada, topraklarının %46'sı ormanlarla kaplı bir ülkedir. Ladin en yaygın ağaç türüdür. Ülke dünyanın en büyük kereste, odun hamuru ve gazete kağıdı ihracatçısıdır. Ormancılık sanayi geleneksel olarak ABD inşaat ve basın sektörlerine aşırı derecede bağımlı olup, bu sektörlerdeki gelişmelerden şiddetle etkilenmektedir. Ham ağaçların üçte birinden fazlası British Columbia'da kesilmekle beraber kerestenin büyük kısmı Ontario, Quebec ve kısmen de New Brunswick'te üretilmektedir.

Özellikle Alberta olmak üzere tüm Batı Kanada'da büyük miktarlarda petrol ve doğal gaz rezervleri bulunmaktadır. Ayrıca Atlantik kıyısında birkaç tane açık deniz petrol çıkarma tesisi bulunmaktadır.

Diğer taraftan British Columbia, Manitoba ve Quebec bölgelerinde nehirler önemli bir hidro-elektrik kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Kanada maden, mineraller bakımından da dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Dünyanın en büyük potas üreticisidir. 2009 yılına kadar dünyanın en büyük uranyum üreticisi olan Kanada, bu yıldan sonra Kazakistan'ın devreye girmesiyle dünya uranyum üretiminde de 2. sırada yer almıştır. Bunların haricinde kömür, nikel, titanyum konsantresi, alüminyum, demir cevheri, çinko, bakır, altın, kurşun, molibden ve elmas üretiminde de dünyanın sayılı ülkeleri arasındadır.

EIA verilerine göre 2021 yılında 170 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervine sahip olan Kanada, 89 ülke arasında %10 pay ile 4. sıradadır. 2021 yılında 6 milyon varil/günlük ham petrol üretimi ile 117 ülke arasında %6 pay ile 4. sıradadır. 2021 yılında 73 trilyon feet küp kanıtlanmış doğal gaz rezervine sahip olan Kanada, 92 ülke arasında %1 pay ile 15. sıradadır. 2021 yılında 6 trilyon feet küplük doğal gaz üretimi ile 97 ülke arasında %4 pay ile 5. sıradadır.

Kanada toprakları ve su kaynaklarının %12'lik kısmı, kanun gereği federal ve bölgesel hükümetler tarafından milli park, bölgesel park, vahşi yaşam alanı veya ekolojik rezerv olarak korunmaktadır. Ayrıca doğal kaynakların tüketilmesini engellemek amacıyla, hükümet tarafından finanse edilen belirli geri dönüşüm ve doğal hayatın yenilenmesi programları uygulanmaktadır.

Öte yandan Kanada, 15 Aralık 2011 tarihinde Kyoto Protokolü'nden ayrıldığını bildirmiş olup, böylece, 1997'de imzalanan ve 2005'te yürürlüğe giren bu anlaşmadan resmen çekilen ilk ülke olmuştur. 15 Aralık 2012 tarihi itibarı ile yürürlüğe giren çekilme kararının gerekçesi olarak Kanada; hedeflenen sera gazı salınım değerlerine ulaşamadığı için yaklaşık 14 milyar dolar ceza ile karşı karşıya kalınması ve dünya sera gazı salınımında başı çekenlerin (ABD ve Çin) protokolde yer almamasını gerekçe göstermiştir. Kyoto Protokolü gereği Kanada, 2012'de gaz salımını 1990'daki seviyesine göre % 6 oranında azaltmak zorunda bulunuyordu. Önemli bir enerji üreticisi olan Kanada'nın protokolden çıkma kararında özellikle konvansiyonel petrol çıkarma tekniklerine kıyasla üç kat daha fazla sera gazı salınımına yol açan Alberta'daki petrol çıkarma sektörünün de etkisi olduğu ifade edilmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	2.161	2.140	2.242	2.361	2.469	2.576	2.688	2.806
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	3,8	1,1	1,2	2,3	1,9	1,7	1,7	1,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	55.613	53.548	54.866	57.021	58.907	60.729	62.636	64.653
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,8	3,9	2,6	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-0,4	-0,6	0,3	0,4	0,2	-	-0,3	-0,6
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	5,3	5,4	6,3	6,3	6,0	6,0	6,0	6,0
Nüfus (milyon)	38,87	39,97	40,87	41,4	41,92	42,42	42,92	43,4
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	107,4	107,1	104,7	102,1	100,2	98,6	97,1	95,4

Kaynak: IMF-Nisan 2024

*: Tahmin

IMF tahminlerine göre Kanada 2024 yılı itibarıyla 2,14 trilyon dolarlık GSYİH ile 196 ülke arasında dünyanın 10. büyük ekonomisidir. Kanada, 2024 yılında 54.866 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 18. sırada yer almaktadır.

Güçlü ABD ekonomisi, dayanıklı küresel enerji emtia talebi ve enflasyonun düşürülmesinde kaydedilen ilerlemenin tüketime sağladığı destek sayesinde, 2023'te yaşanan ekonomik yavaşlamanın ardından Kanada'da ekonomik faaliyetler yeniden ivme kazanmaktadır.

2024 yılında sabit fiyatlara göre %1,2 oranında artması beklenen GSYİH'nın, 2025 yılında %2,3 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Rusya-Ukrayna çatışması küresel emtia fiyatlarında yükselişe neden olmuştur. 2022 yılında gerçekleşen %6,8'lik enflasyon ülkede son 40 yılın en yüksek enflasyon oranıdır. Kanada Merkez Bankası'nın uyguladığı sıkı para politikasının devam etmesi neticesinde yıllık ortalama tüketici fiyatları enflasyonu, 2023'te %3,9'a inmiştir. Tüketici fiyatları enflasyonunun Kanada Merkez Bankası'nın %2 hedefine 2024'ün ikinci yarısında ulaşması beklenmektedir. Ancak barınma ve bazı hizmet sektörü alt kategorilerinde enflasyonist baskı devam etmektedir. Bununla beraber çekirdek enflasyon 2024'te de yavaşlamaya devam edecektir. Halihazırda gıda fiyatları enflasyondaki normalleşmeyi hızlandırırken, yakıt fiyatları buna karşı çalışacaktır. Tedarik zincirindeki değişimler ve emtia fiyatlarındaki oynaklık, enflasyonu 2024 yılının geri kalanında salgın öncesi ortalamasının üzerinde, yıllık ortalama %2,1 seviyesinde tutacaktır.

IMF verilerine göre 2024 yılında %2,6 olması beklenen tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2025 yılında %1,9 olacağı tahmin edilmektedir.

Yüksek seyreden enerji fiyatları ve Avrupa'dan bu ürünlere olan yüksek talep, 2024 yılında Kanada'nın ihracat gelirlerine olumlu yansıyacaktır.

Kanada, Kuzey Amerika pazarı ile hızla gelişen Asya ekonomileri arasında bir köprü görevi gören stratejik pozisyona sahiptir. ABD ve Meksika ile gerçekleştirilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı (NAFTA)¹ sayesinde 443 milyonu aşan bir tüketici kitlesine ulaşma imkanı sağlamanın yanı sıra ülke, güvenli iş ve yatırım ortamı ile de dünyanın önde gelen en dinamik ekonomilerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Kanada'da CUSMA olarak anılmaya başlanan anlaşma, özellikle ABD'nin Kanada menşeli demir çelik ürünlerine uyguladığı gümrük vergilerinin kaldırılması bakımından önem taşımaktadır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve G8 üyesi olan Kanada, dünyanın en zengin ekonomilerinden biridir. Kanada, dünya petrol ihracatında dördüncü sıradadır. Sanayileşmiş diğer ekonomilerden farklı olarak Kanada ekonomisinde, ağaç ve petrol sanayi önemli bir yere sahiptir. Ülke aynı zamanda güney Ontario merkezli, özellikle otomobil ağırlıklı bir imalat endüstrisine de sahiptir.

Doğal kaynaklar ülke ekonomisinin gelişmesinde kilit bir rol oynamış olmakla beraber toplam ekonomik faaliyetlerin %70'i ve istihdamın %75'ini oluşturan hizmetler sektörüyle Kanada ekonomisi oldukça çeşitlenmiştir.

British Columbia ve Alberta eyaletleri için çok büyük önem taşıyan doğal kaynaklar ticari dengenin önemli bir unsurudur.

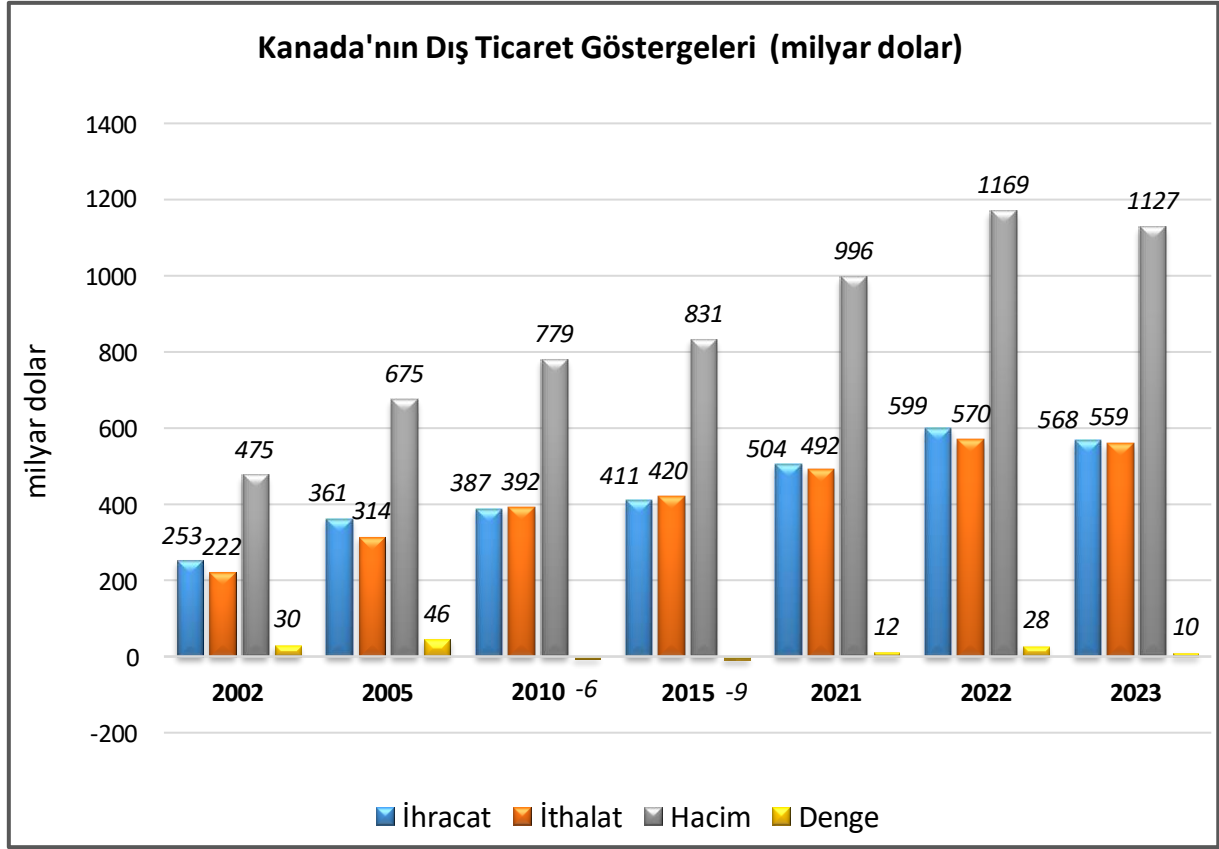
2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 145 milyar dolar olan Kanada, 2022 yılında 1,4 trilyon dolarlık toplam yabancı sermaye stoku ile dünyada 6. sıradadır.

İnsani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Kanada 15. sıradadır. Ekonomik serbestlik endeksine göre Kanada, dünyada 176 ülke arasında 16. sıradadır. Ülke, küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 141 ülke arasında 14. sıradadır. Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksine göre iş yapma kolaylığı açısından Kanada, dünyada 190 ülke arasında 23. sıradadır.

¹ NAFTA, ABD, Meksika ve Kanada arasında yapılan görüşmeler neticesinde revize edilmiştir. Anlaşma, Kanada-ABD-Meksika Anlaşması (CUSMA - Canada, the United States, Mexico Agreement) adını taşıyacak olup, 30 Kasım 2018 tarihinde Buenos Aires'teki G20 Zirvesinde ülke devlet başkanları tarafından imzalanmış, 1 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

2023 yılında Kanada'nın dünyaya ihracatı %5 daralarak 568 milyar dolar olmuştur. Ülkenin dünyadan 2023 yılı ithalatı ise %2 daralarak 559 milyar dolar olmuştur. Ülkenin dış ticaretinde 2023 yılında 10 milyar dolarlık fazla bulunmaktadır.

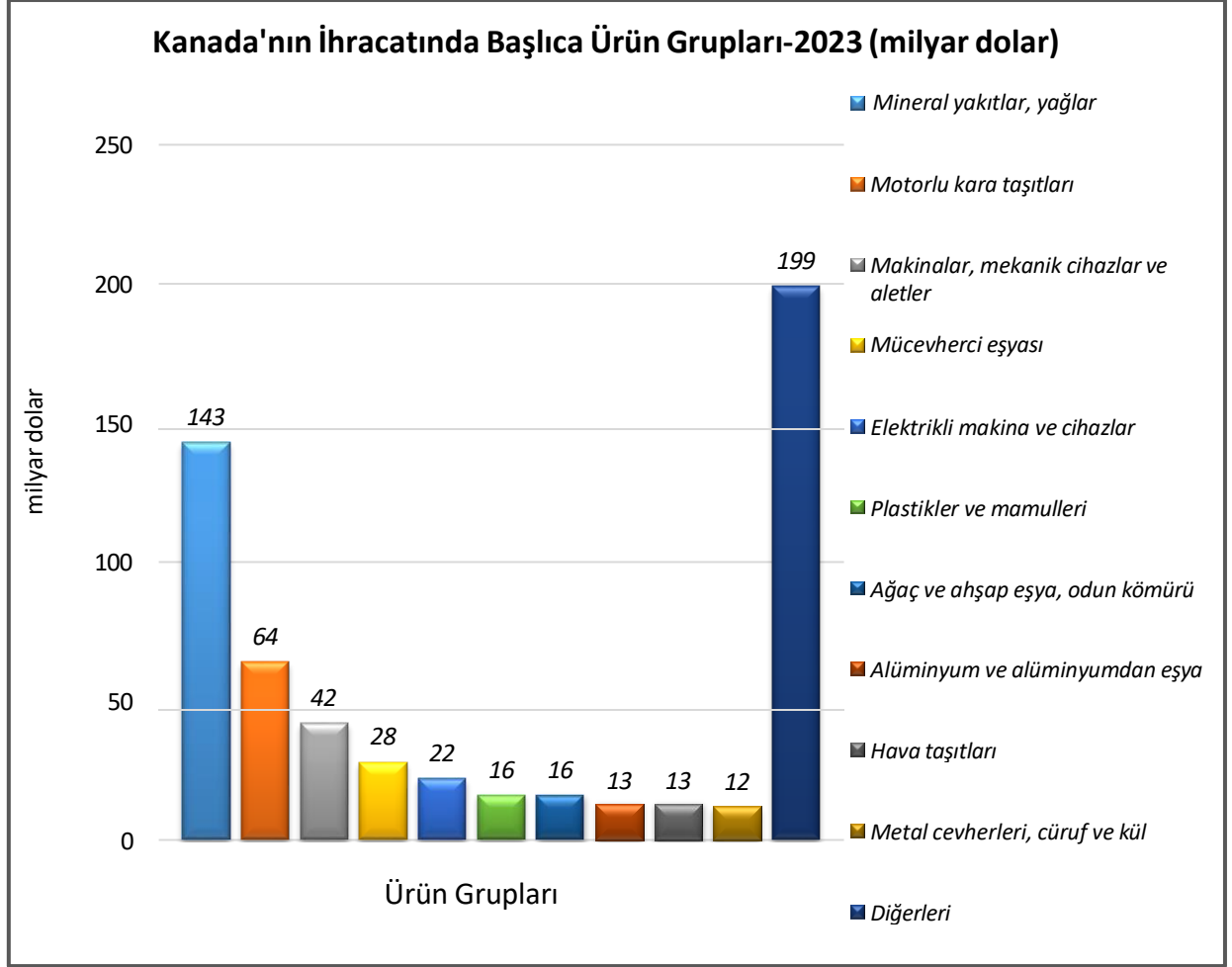
Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları sırasıyla mineral yakıtlar, yağlar, motorlu kara taşıtları, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, mücevherci eşyası, elektrikli makina ve cihazlar, plastikler ve mamulleri, ağaç ve ahŐap eşya, odun kömürü, alüminyum ve alüminyumdan eşya, hava taşıtları, metal, cevherleri, cüruf ve küldür.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları sırasıyla motorlu kara taşıtları, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, elektrikli makina ve cihazlar, mineral yakıtlar, yağlar, mücevherci eşyası, plastikler ve mamulleri, eczacılık ürünleri, optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar, demir veya çelikten eşya, mobilyalar, aydınlatma, cihazları, prefabrik yapılarıdır.

ABD, Kanada'nın ihracatında %78 pay ile en önemli pazardır. Ülkenin ihracatında olduğu gibi ithalatında da ABD en önemli ülkedir. 2023 yılı ithalatının %50'si ABD'den gerçekleştirilmiŐtir. Ülkenin ABD'ye bağımlı bir dış ticaret yapısı bulunmaktadır. İhracatta pazar çeŐitlendirmesinin sağlanması hedeflenmektedir.

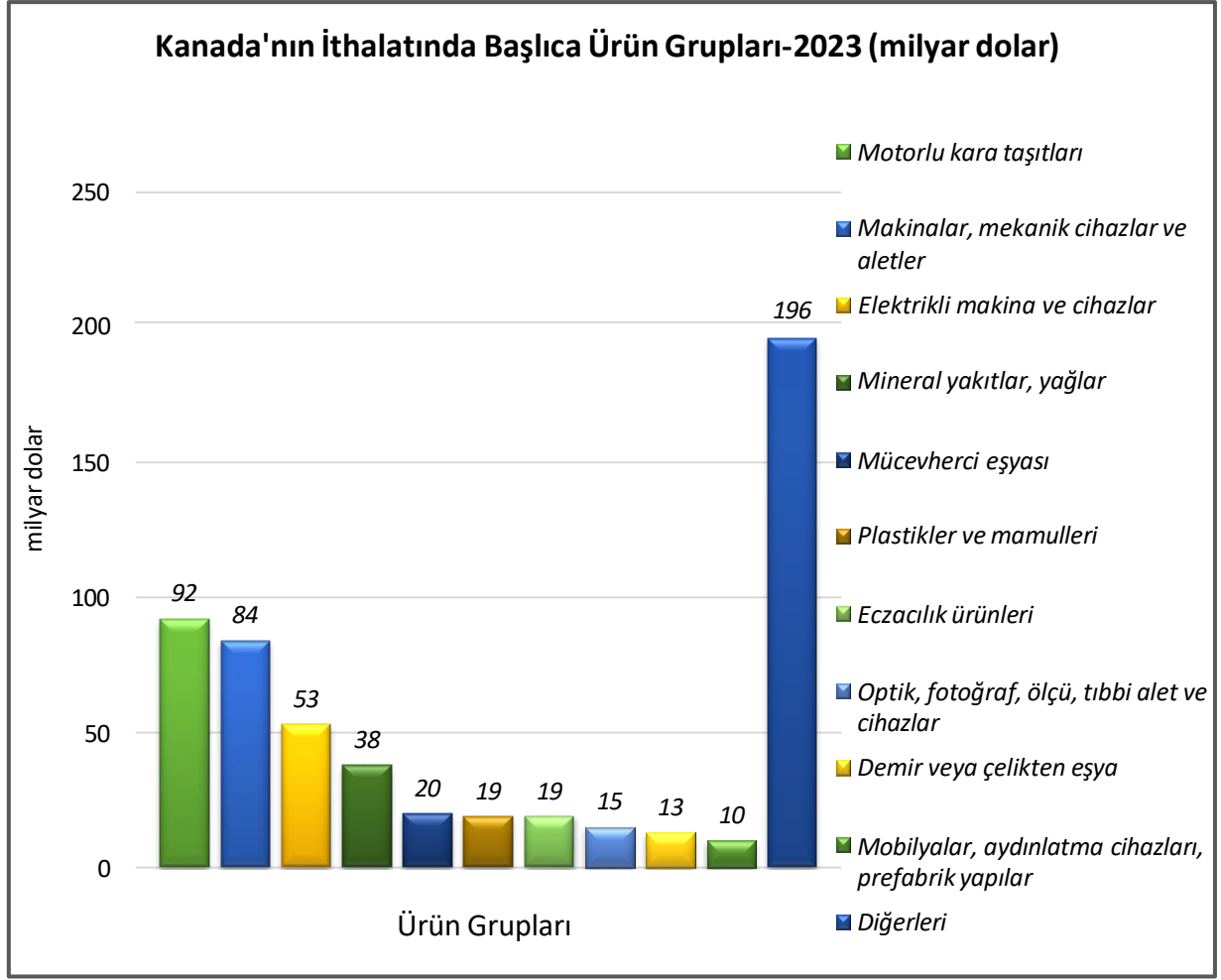
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

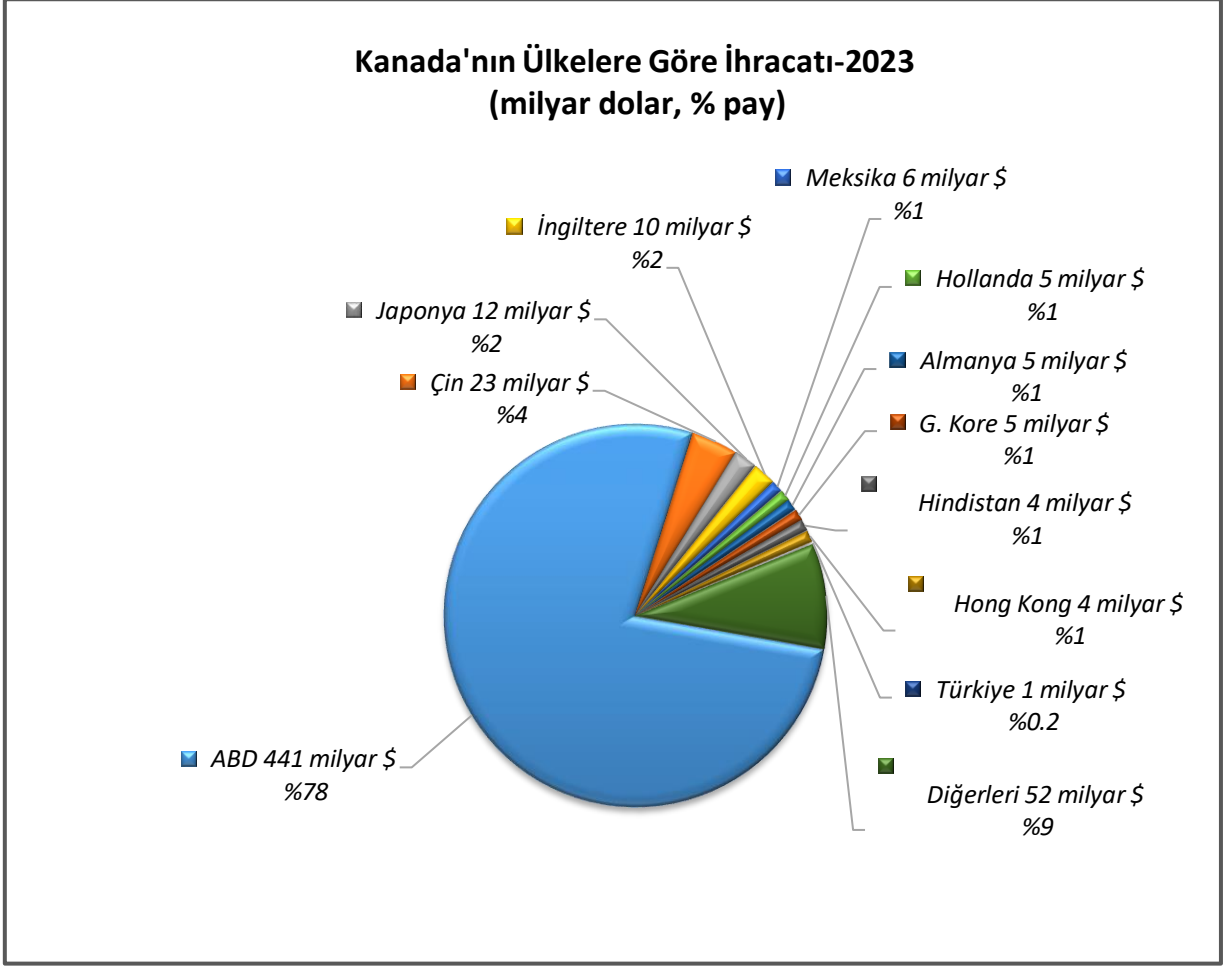
İthalat

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

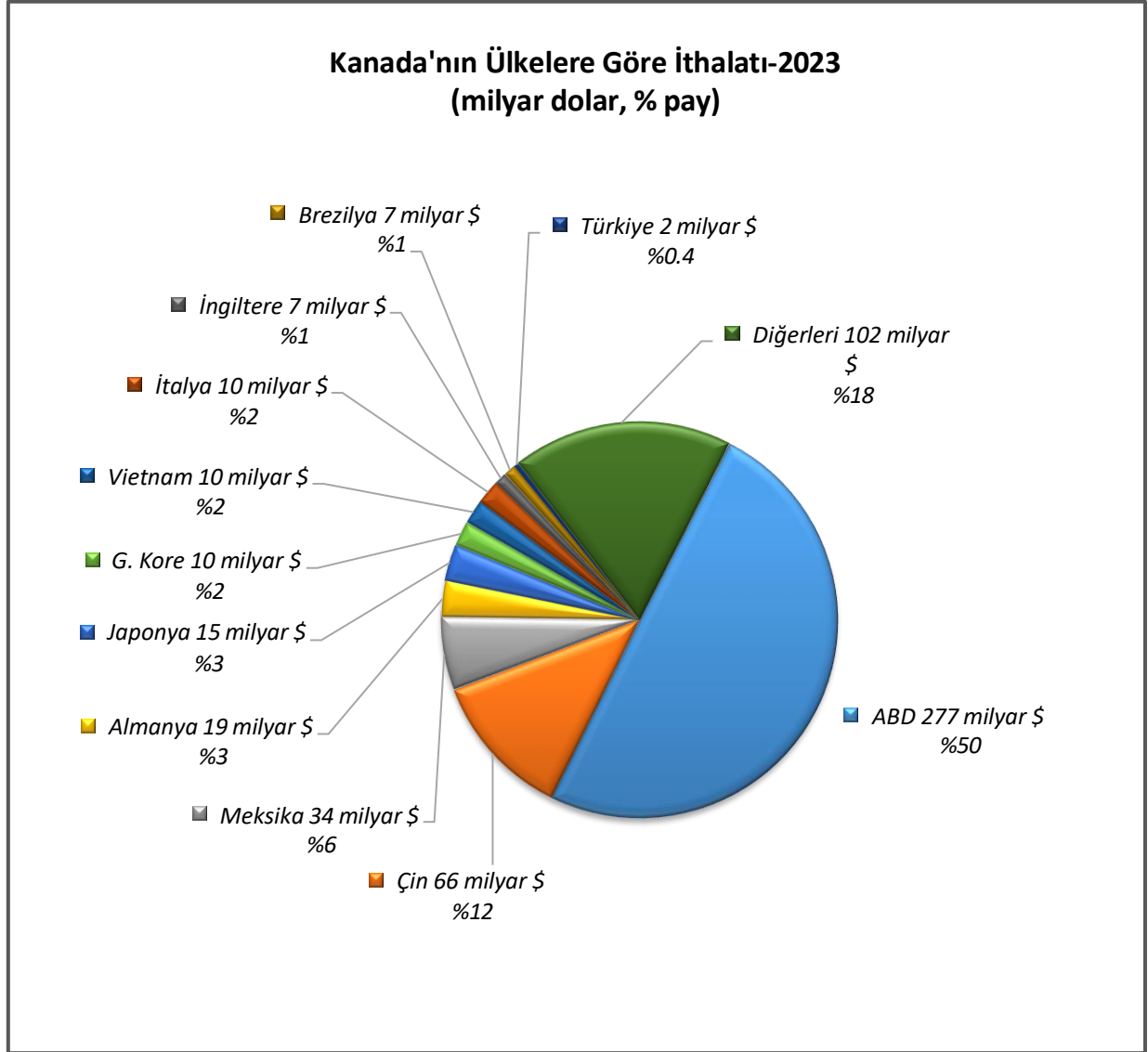
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

İthalat

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İmalattan bilgi ve iletişim teknolojilerine, gıda işlemeden yenilenebilir enerjiye kadar pek çok sektörde dünyanın önde gelen firmaları Kanada'da yatırım yapmaktadır.

UNCTAD (<https://unctadstat.unctad.org/>) verilerine göre 2022 yılı itibarıyla ülkedeki doğrudan yabancı yatırım stoku 1,44 trilyon dolardır. 2022 yılında ülkeye 52,6 milyar dolar tutarında (2021 yılında 65,7 milyar dolar) doğrudan yabancı yatırım girişı olmuştur.

ABD, Hollanda, Birleşik Krallık, Lüksemburg, İsviçre, Japonya, Avustralya, Çin ve Almanya ülkede en fazla doğrudan yatırımları olan ülkelerdir.

UNCTAD verilerine göre 2022 yılında ülke dışına çıkan doğrudan yatırım akışı ise 79,3 milyar dolardır (2021 yılında 97 milyar dolar). Kanada'nın ülke dışındaki doğrudan yatırım stoku ise 2022 yılı itibarıyla 2,03 trilyon dolardır.

Kanada'nın ülke dışındaki doğrudan yatırımlarından en önemli payı alan ülke ABD'dir. ABD'yi, Birleşik Krallık ve Lüksemburg takip etmektedir. Ülkenin Asya/Okyanusya bölgesindeki doğrudan yatırımları henüz ABD ve Avrupa ülkelerindeki kadar olmasa da büyümektedir. 2021 yılı sonu itibarı ile Kanada'nın bu ülkelerdeki yatırımları %8 artmıştır.

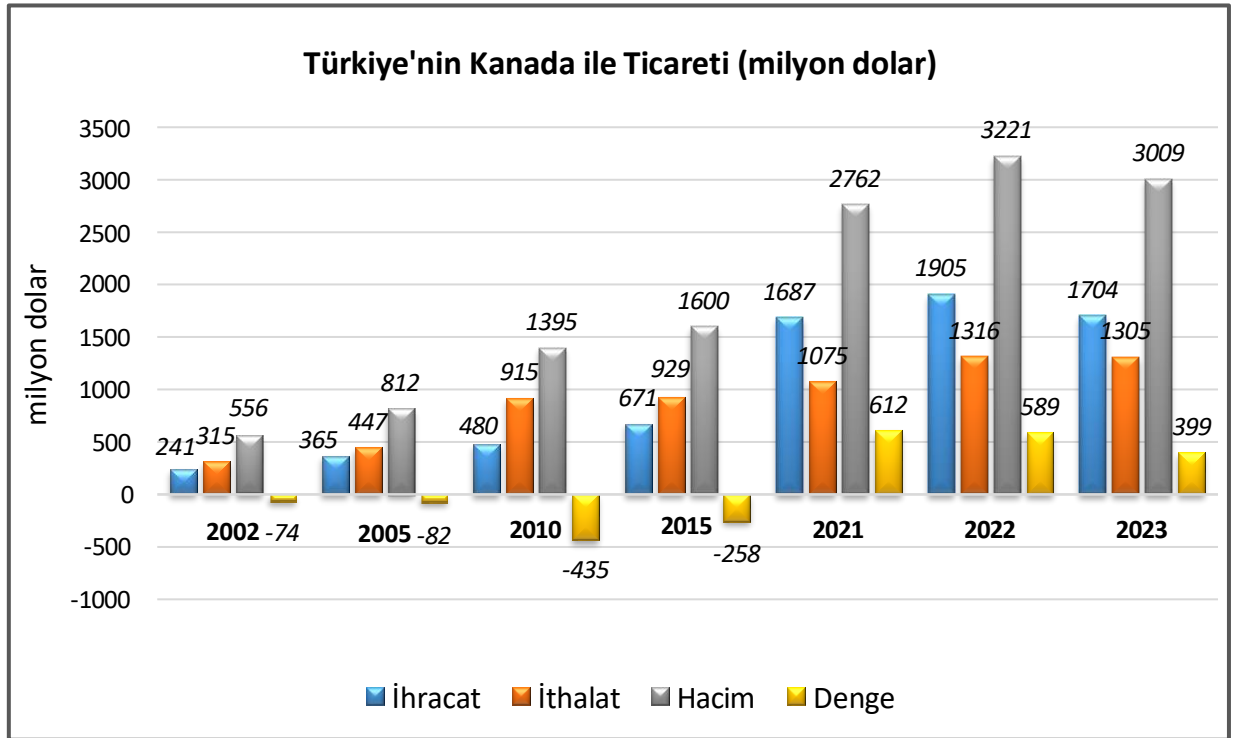
5. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Türkiye'nin 2023 yılında Kanada'ya ihracatı önceki yıla göre %10,6, ülkeden ithalatı ise %0,9 azalmıştır.

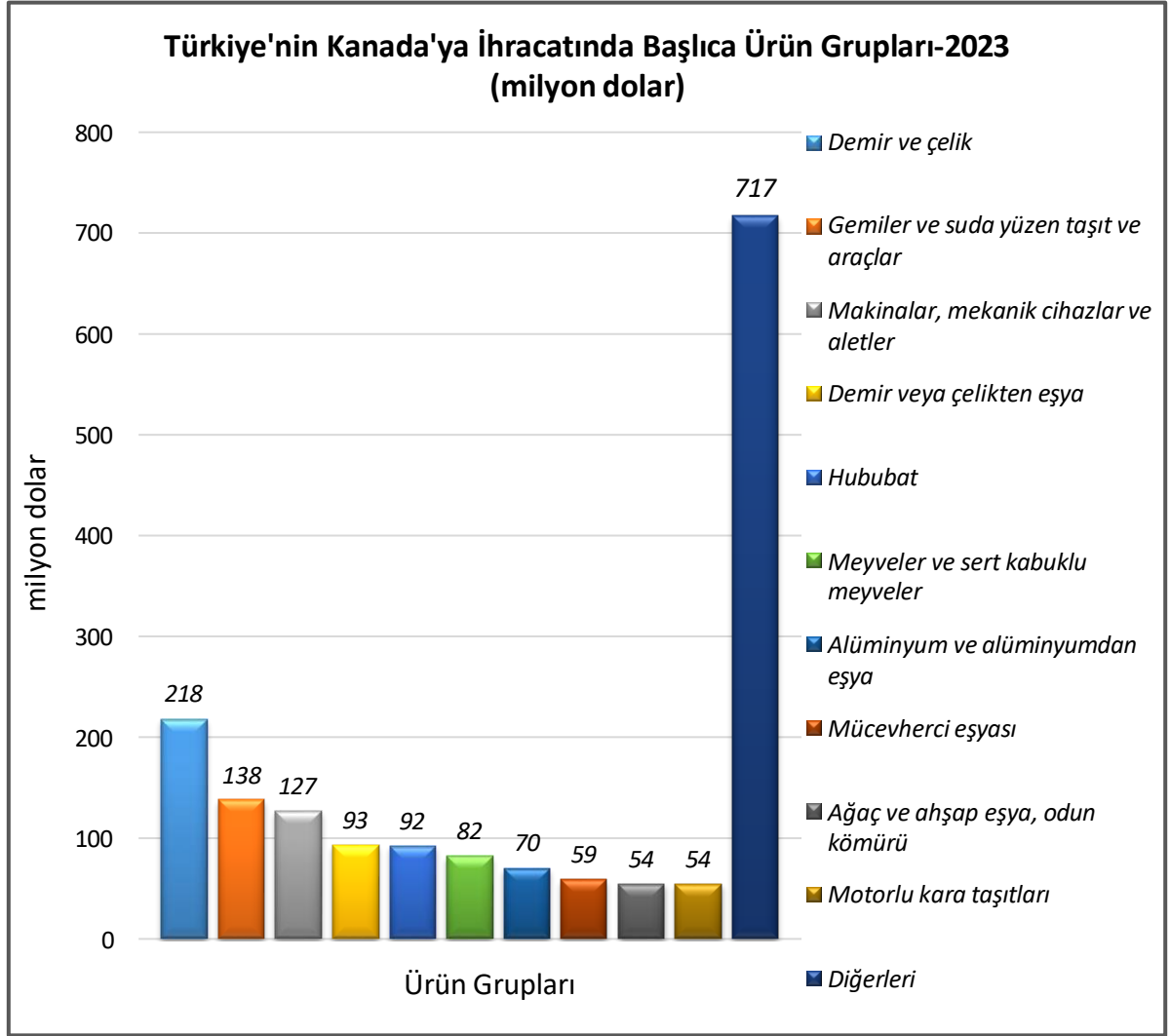
Kanada'dan ithalatımızda ülkemizin genel ithalat yapısına paralel bir yapı gözlemlenmekte olup, genellikle ham madde ve yarı mamul ürünler ön plana çıkmaktadır.

Türkiye-Kanada Dış Ticareti

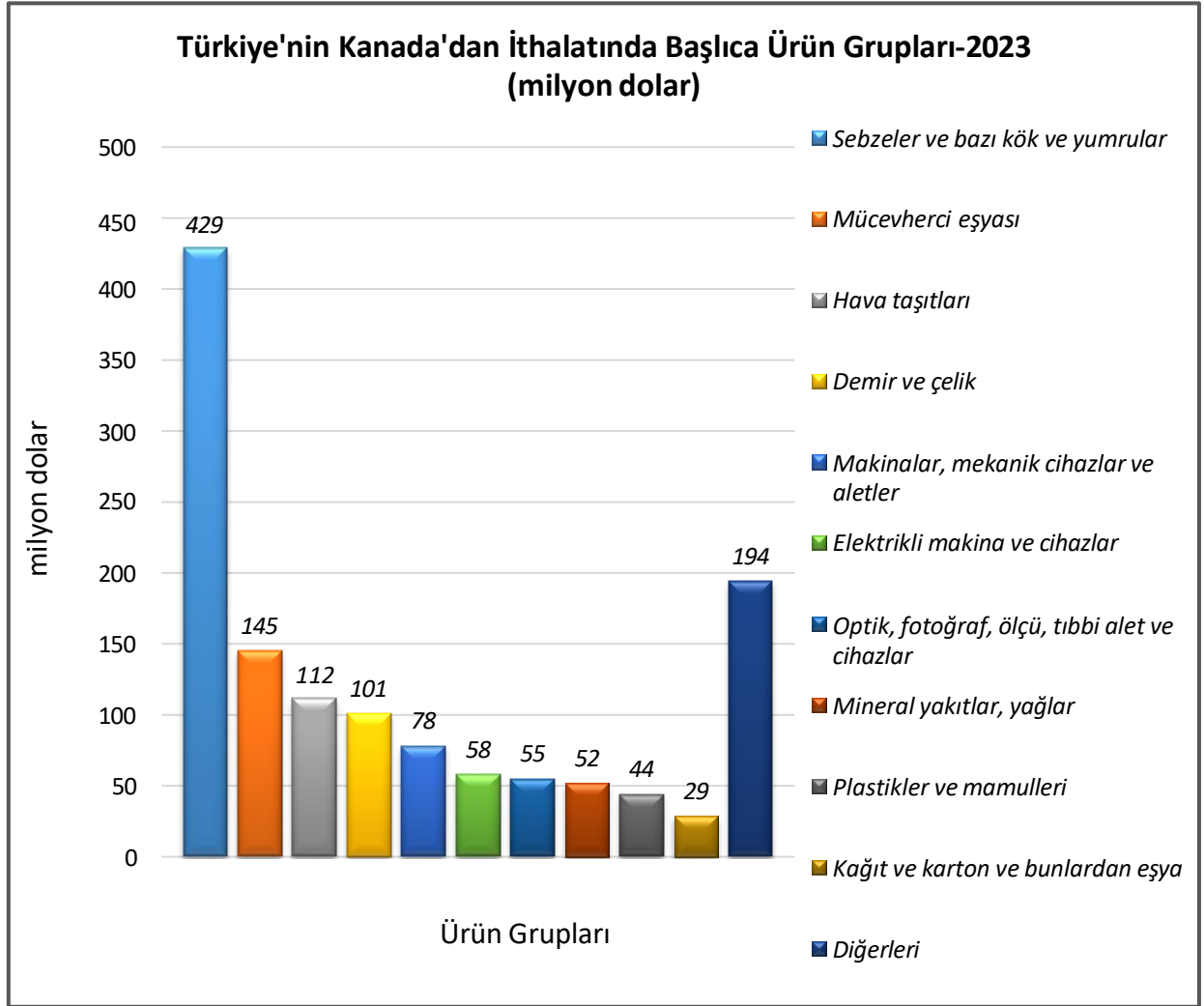
Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Türkiye'nin Kanada'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Türkiye'nin Kanada'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Yatırım İlişkileri

TCMB verilerine göre 2022 yılında Türkiye'nin yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, Kanada 4 milyon dolar ile 77. sıradadır. 2021 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 193 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda Kanada 171 milyon dolar ile 38. sıradadır.

EKLER:

EK-1: Kanada'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			503 963 502	598 582 866	568 273 961	100,0	-5,1
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	81 978 146	119 876 334	99 554 087	17,5	-17,0
2.	8703	Otomobiller	29 154 651	29 462 272	37 871 537	6,7	28,5
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	15 161 614	15 205 458	20 532 734	3,6	35,0
4.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	11 493 885	17 018 729	14 496 108	2,6	-14,8
5.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	14 998 267	24 291 016	13 694 226	2,4	-43,6
6.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	10 913 569	12 818 138	13 424 249	2,4	4,7
7.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	6 093 197	10 790 573	8 993 407	1,6	-16,7
8.	1001	Buğday ve mahlut	6 642 880	7 951 704	8 836 462	1,6	11,1
9.	3104	Potashlı mineral veya kimyasal gübreler	5 699 787	12 638 211	8 569 334	1,5	-32,2
10.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	8 543 231	9 626 652	8 275 135	1,5	-14,0
11.	7601	İşlenmemiş alüminyum	8 112 457	9 300 060	8 080 659	1,4	-13,1
12.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	7 497 663	6 446 178	7 616 754	1,3	18,2
13.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	5 139 006	5 905 145	7 326 769	1,3	24,1
14.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1 342 845	4 029 620	7 086 024	1,2	75,8
15.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	8 080 674	6 762 584	6 622 506	1,2	-2,1

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

EK-2: Kanada'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			491 713 789	570 189 759	558 685 090	100,0	-2,0
1.	8703	Otomobiller	28 619 845	32 598 626	38 415 992	6,9	17,8
2.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	15 928 764	18 666 360	20 573 105	3,7	10,2
3.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	14 215 443	16 940 500	20 248 782	3,6	19,5
4.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	13 408 016	20 262 418	17 519 188	3,1	-13,5
5.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	11 783 543	16 543 007	14 496 107	2,6	-12,4
6.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	11 826 806	12 831 396	12 689 048	2,3	-1,1
7.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	11 470 203	11 434 271	10 032 113	1,8	-12,3
8.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	6 532 399	8 112 390	9 536 894	1,7	17,6
9.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	9 366 255	10 086 985	9 505 423	1,7	-5,8
10.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	4 585 519	5 761 840	6 683 071	1,2	16,0
11.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	8 239 554	8 137 204	6 637 771	1,2	-18,4
12.	8701	Traktörler	3 629 751	4 766 695	6 037 887	1,1	26,7
13.	8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	3 495 714	3 705 983	5 023 752	0,9	35,6
14.	8429	Buldozeler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	3 209 164	4 055 042	4 764 350	0,9	17,5
15.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3 509 708	4 360 436	4 257 570	0,8	-2,4

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

EK-3: Kanada'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		503 963 502	598 582 866	568 273 961	100,0	-5,1
1.	ABD	379 998 644	460 541 708	441 156 224	77,6	-4,2
2.	Çin	22 415 275	22 067 823	22 577 212	4,0	2,3
3.	Japonya	11 575 900	13 836 177	11 682 901	2,1	-15,6
4.	İngiltere	13 162 632	14 225 403	10 493 123	1,8	-26,2
5.	Meksika	6 544 120	6 987 878	6 488 045	1,1	-7,2
6.	Hollanda	3 837 790	4 983 147	5 496 388	1,0	10,3
7.	Almanya	5 575 993	5 781 625	5 202 924	0,9	-10,0
8.	G. Kore	5 043 693	6 655 058	5 140 040	0,9	-22,8
9.	Hindistan	2 388 817	4 109 431	3 772 718	0,7	-8,2
10.	Hong Kong	2 829 310	2 584 120	3 601 280	0,6	39,4
11.	İsviçre	2 425 294	2 801 223	3 543 236	0,6	26,5
12.	Fransa	3 233 957	3 079 722	3 159 331	0,6	2,6
13.	Brezilya	1 817 413	3 113 818	3 022 898	0,5	-2,9
14.	Belçika	3 158 151	3 722 373	2 927 627	0,5	-21,4
15.	Avustralya	1 860 477	2 417 422	2 337 506	0,4	-3,3
...
29.	Türkiye	918 812	984 525	909 126	0,2	-7,7

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

EK-4: Kanada'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		491 713 789	570 189 759	558 685 090	100,0	-2
1.	ABD	239 142 015	280 373 715	277 111 362	49,6	-1,2
2.	Çin	68 592 641	77 054 920	66 076 922	11,8	-14,2
3.	Meksika	27 007 646	31 388 372	34 127 330	6,1	8,7
4.	Almanya	15 146 970	17 299 128	18 511 817	3,3	7
5.	Japonya	12 329 779	13 148 135	15 299 827	2,7	16,4
6.	G. Kore	8 305 970	10 167 141	10 210 565	1,8	0,4
7.	Vietnam	7 848 465	9 888 646	9 822 973	1,8	-0,7
8.	İtalya	8 352 657	9 331 411	9 547 552	1,7	2,3
9.	İngiltere	6 279 824	6 663 816	6 964 626	1,2	4,5
10.	Brezilya	5 966 377	6 540 884	6 798 938	1,2	3,9
11.	Fransa	5 669 233	5 972 922	6 400 881	1,1	7,2
12.	İsviçre	4 544 971	5 725 501	6 285 349	1,1	9,8
13.	Tayvan	6 247 283	7 269 973	5 991 158	1,1	-17,6
14.	Hindistan	4 813 593	6 418 478	5 575 083	1	-13,1
15.		3 790 615	3 707 199	4 408 237	0,8	18,9
...
29.	Türkiye	2 224 012	2 443 431	2 108 506	0,4	-13,7

Kaynak: Trademap-Kanada verileri

Ek-5: Türkiye'nin Kanada'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 687 217	1 905 046	1 703 722	100,0	-10,6
1.	1001	Buğday ve mahlut	0	0	91 199	5,4	0
2.	8904	Römorkörler ve itici gemiler	6 500	6 105	85 402	5,0	1298,9
3.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	67 841	78 762	73 816	4,3	-6,3
4.	7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	64 511	97 712	62 688	3,7	-35,8
5.	8902	Balıkçı gemileri; balıkçılık ürünlerinin işlenmesine, korunmasına ve konserve edilmesine mahsus gemiler ve diğer gemiler	0	0	51 688	3,0	0
6.	7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	39 559	48 979	51 667	3,0	5,5
7.	7113	Mücevherci eşyası ve aksesuarı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	42 685	46 770	50 650	3,0	8,3
8.	8708	Karayolu taşıtları için aksesuar ve parçalar	35 556	44 207	47 094	2,8	6,5
9.	4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	55 591	50 292	42 958	2,5	-14,6
10.	7604	Alüminyumdan çubuklar ve profiller	29 598	35 977	32 588	1,9	-9,4
11.	7601	İşlenmemiş alüminyum	28 108	53 217	27 667	1,6	-48
12.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	9 432	17 526	27 220	1,6	55,3
13.	2009	Meyve ve sebze suları	9 822	17 970	26 657	1,6	48,3
14.	7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği > 600 mm, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	45 901	14 935	26 248	1,5	75,7
15.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	52 269	38 836	25 859	1,5	-33,4

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Kanada'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 075 462	1 316 472	1 304 697	100,0	-0,9
1.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	291 997	361 327	429 018	32,9	18,7
2.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	5 434	117 252	144 063	11,0	22,9
3.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	228 998	190 223	86 824	6,7	-54,4
4.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	33 497	35 413	84 064	6,4	137,4
5.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	78 782	201 550	46 747	3,6	-76,8
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	19 145	18 612	25 647	2,0	37,8
7.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	6 154	3 998	22 271	1,7	457,1
8.	9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	751	5 221	20 610	1,6	294,8
9.	4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde)	10 324	16 346	19 252	1,5	17,8
10.	3104	Potashlı mineral veya kimyasal gübreler	0	1	18 065	1,4	1806400
11.	1001	Buğday ve mahlut	74 789	2 052	14 476	1,1	605,5
12.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	9 369	33 066	12 680	1,0	-61,7
13.	8526	Radar cihazları, hava-deniz trafiğine yardımcı telsiz cihazları ve uzaktan kumanda etmeye mahsus telsiz kontrol cihazları	1 345	2 128	11 301	0,9	431,1
14.	8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri; vidalar; dişli kutuları volan vb	8 342	9 544	10 732	0,8	12,4
15.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	6 253	6 154	9 641	0,7	56,7

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri